

Mosaikmysteriet- lærervejledning

Af Halla Guðný Erlendsdóttir

Introduktion

Velkommen til Mosaikmysteriet. I denne lærervejledning får du overblik over undervisningsforløbet om de grønlandske mosaikker, der hænger rundt omkring i København. Lærervejledningen gennemgår de fag, undervisningsforløbet passer til, og hvilke læringsmål og kompetenceområder det dækker.

Lærervejledningen gennemgår også undervisningsforløbets elevopgaver og opsummerer, hvilke materialer I får brug for, samt hvad I skal være opmærksomme på til de enkelte elevopgaver ude i byen.

Lærervejledningen foreslår også, hvordan undervisningsforløbet kan sammensættes, så det passer til skolens lokalområde, samt forslag til forarbejde, inden I tager af sted, og til hvad I kan arbejde videre med på skolen, efter I har gennemført *Mosaikmysteriet*.

Hvad er mosaikmysteriet?

Et gratis GPS-undervisningsforløb til grundskolen baseret i København, der kan gennemføres i skolens lokalområde. Forløbet er udviklet og baseret i Det Grønlandske Hus i København. Opgaver og kort over mosaikker findes i appen Useeum under profilen *Det Grønlandske Hus*. Opgaverne giver eleverne indblik i street art-genren og kunstneren Landic Projects æstetiske udtryk og intention med værkerne. Eleverne lærer om, hvad det vil sige at være grønlænder i Rigsfællesskabet og reflekterer over begreber som kolonialisme, fordomme og åbenhed. Eleverne skal samarbejde, diskutere og afprøve æstetiske processer med inspiration i Landic Projekts mosaikker.

Fag og læringsmål

Den her del er til udskolingen og henvender sig til undervisning i fagene **dansk, historie, samfundsfag og billedkunst**. Materialet kan også anvendes tværfagligt, til teknologiforståelse samt delvist af mellemtrinnet. Materialets formål er at være inspiration til arbejde med Grønland og Rigsfællesskabet på en ny og undersøgende måde samt blive klogere på genren street art og tilegnelsen af medborgerskabsfølelse. Opgaverne er udarbejdet til brug ude i byen, dér hvor de grønlandske mosaikker befinder sig, men kan også gennemføres på andre udearealer eller på selve skolen.

Fag og læringsmål

Dansk

Formål: Undervisningsforløbet er med til at fremme elevernes forståelse for tekster, sprog og kommunikation som kilder til udvikling af personlig og kulturel identitet. Opgaverne arbejder med at fremme elevernes indlevelsessevne og deres æstetiske, etiske og historiske forståelse. I opgaverne træner eleverne deres beherskelse af sproget i samspil med deres klassekammerater. Eleverne skal i mosaikmysteriet udvikle deres analytiske indstilling til emnets kulturelle udtryksformer. Eleverne møder i dette undervisningsforløb kulturfællesskabet i Rigsfællesskabet.

Kompetenceområder: I opgaverne skal eleverne udtrykke sig i forståeligt, klart og varieret i tale og billeder. Opgaverne træner elevernes respons, hvor de får viden om og samtaler om emnet. Eleverne skal også præsentere og evaluere deres arbejde i grupper og for klassen (fremstilling). Eleverne skal forholde sig til undervisningsforløbets emne gennem undersøgende samtaler og andre æstetiske tekster. Undervisningsforløbets oplevelser og indlevelsestiltag tager eleverne med på en kulturel og kunstnerisk rejse gennem street art og fortællingen om Rigsfællesskabets fortid, nutid og fremtid. Eleverne skal

undersøge sproglige og billedlige træk og virkemidler og lære at udpege centrale elementer indenfor emnet. Eleverne skal deltage i fortolkninger af mosaikkerne og vurdere egen og andres opfattelser tekster forbundet med mosaikkerne. Eleverne skal også perspektivere og sammenligne emnet i relation til eget og andres liv (fortolkning). Eleverne får trænet deres opmærksomhed på egen og andres sprogbrug i flere af opgaverne. Opgaverne lægger op til dialog, hvor eleverne veksler mellem at lytte og ytre sig. I opgaverne lærer eleverne også om sproglig bevidsthed og afprøver reflekteret kommunikation. Hvad vi bruger sproget til, hvordan vi handler på gennem sproget, og eleverne skal iagttage, hvordan sproget bruges forskelligt afhængigt af situation (kommunikation).

Historie

Formål: Undervisningsforløbet fremmer elevernes sammenhængsforståelse i samspil med et kronologisk overblik og reflekterer over opgavernes indhold i forhold til deres hverdags- og samfundsliv. I undervisningsforløbet bliver eleverne fortrolige med dansk koloniale historie og Danmarks kulturelle forbindelser med Grønland gennem Rigsfællesskabet. I opgaverne arbejder eleverne kritisk - analytisk og vurderende med relevante historiske sammenhænge og problemstillinger for at udbygge deres forståelse af menneskers liv og livsvilkår gennem tiderne og opnå indsigt i en kontinuitet via begrebet kolonialisme og forandring ved at anvende et kritisk blik på egen og andres forståelse for kultur- og samfundsforhold i Rigsfællesskabet. Opgaverne har til formål at styrke elevernes historiske bevidsthed og identitet med henblik på, at de forstår, hvordan de selv og deres livsvilkår og samfund er historieskabende, så de opnår forudsætninger for at leve i et demokratisk samfund.

Kompetenceområder: I opgaverne forklarer eleverne, hvorledes Rigsfællesskabet har udviklet sig under forskellige forudsætninger, fra et dansk og et grønlandsk blik (kronologi og sammenhæng). Via opgaverne skal eleverne vurdere løsningsforslag på historiske problemstillinger, der stadig er aktuelle i relationen mellem Grønland og Danmark (kildearbejde). I opgaverne skal eleverne forklare samspillet mellem fortid, nutid og fremtid i Rigsfællesskabet (historiebrug).

Samfundsfag

Formål: Undervisningsforløbet fremmer elevernes viden og færdigheder, så de kan tage reflekteret stilling til samfundet og dets udvikling. Eleverne skal i opgaverne afprøve deres aktive deltagelse i et demokratisk samfund, heri Rigsfællesskabet. I opgaverne skal eleverne træne deres kritiske tænkning og værdigrundlag, så de kan deltage kvalificeret og engageret i samfundet. De skal opnå en forståelse af, hvordan mennesker både påvirkes af og kan påvirke samfundet, og de skal kunne forstå hverdagslivet i et samfundsmæssigt perspektiv. I opgaverne skal eleverne forholde sig til demokratiske grundværdier og spilleregler på deres egen deltagelse i samfundet.

Kompetenceområder: I opgaverne skal eleverne tage stilling til politiske og etiske problemstillinger i Rigsfællesskabet, der vedrører magtforhold og kulturelle sammenstød. Eleverne opfordres til at komme med forslag til handlinger (politik). I opgaverne skal eleverne tage stilling til og handle i forhold til sociale og kulturelle sammenhænge og problemstillinger i forhold til Rigsfællesskabet (sociale og kulturelle forhold).

Billedkunst - valgfag

Formål: Undervisningsforløbet fremmer elevernes udvikling kompetencer til at opleve, producere og analysere billeder. I opgaverne skal eleverne iagttage, reflektere og bruge billedsprog i kommunikative og innovative processer. Eleverne skal arbejde med mosaikkernes plane og rumlige form, de skal tilegne sig færdigheder i og viden om kunst, medier og andre visuelle- og kommunikationsformer som grundlag for at udtrykke sig gennem billeder og andre visuelle former. Gennem undervisningsforløbet skal eleverne udvikle deres kundskaber om kunst, som den fremstår i lokale og globale kulturer.

Kompetenceområder: I undervisningsforløbet skal eleverne udtrykke sig i plane og rumlige billeder. I en af opgaverne skal eleverne afprøve kunstnerens iagttagelses- og tegnetoder. Eleverne får viden om materialernes anvendelse- og udtryksmuligheder (billedfremstilling). Eleverne skal samtale om egne og andres billeder. Eleven får viden om forskellige principper til at kategorisere street art-genren. Eleverne skal samtale om værkernes opbygning og indhold. De bliver bekendt med fagord og begreber indenfor streetart. Eleverne oplever mosaikkernes forskellige proportioner og afstandsvariationer. Eleverne skal samtale om mosaikkernes funktion, hvilken symbolsk betydning der ligger bag, og eleverne snakker om visuelle tegns betydning ud fra anvendelsen af street art (billedanalyse). Eleverne møder en alternativ udstillingsform og får viden om enkle præsentationsformer via street art. Eleverne får mulighed for at formidle eget projekt med visuelle udtryk. (billedkommunikation).

Inden turen

Hvilke begreber skal vi kende inden turen?

Street art: gadekunst.

Rigsfællesskabet: Det fælles rige mellem Grønland, Danmark og Færøerne.

Jetpack: raketrygsæk

Hermes-sko: Den græske gud Hermes' bevingede sko.

Arktis: Arktis er området omkring Nordpolen. Arktis er det område, hvor der er polarklima (gennemsnitstemperaturen for den varmeste måned er under 10 grader).

Fordomme: at dømme på forhånd

Modsætninger: uforeneligt, binært.

Åbenhed: villig til at høre noget andet end man forventede. Være nysgerrig på det.

Ydmyghed: når man erkender at man har begrænsninger og erkender andres værd.

Kolonialisme: en befolkningsgruppes udvandring fra et land og dannelsen af en bosættelse på territorier uden for landets egne grænser i form af en koloni.

Forarbejde

- Snak om hvad street art er. Street art-genren. Gå for eksempel en tur i nabolaget og find eksempler på street art og graffiti.
- Introducer Landic Project:
 - o Læs mere om [mosaikmysteriet](#)
 - o Se filmen [Landic I](#) (2017)
- Snak om Grønland og Rigsfællesskabet: Find information og undervisningsmateriale på [dagensgrønland.dk](#)
- Vis eleverne [denne film](#) om Mosaikmysteriet fra Det Grønlandske Hus' KulturNat i 2021.

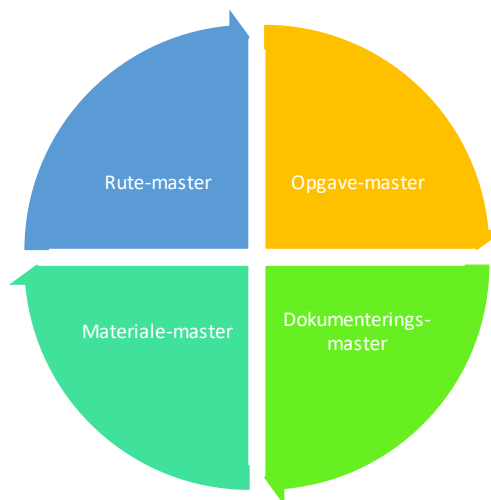
Lige inden turen:

Del klassen i grupper med ca. 4 elever pr. gruppe, find og print de opgavematerialer, grupperne skal bruge og vælg de mosaikkoordinater, eleverne skal finde. (Find dem i Useeum app'en under skolekort)

Bed mindst to elever fra hver gruppe om at downloade Useeum appen til deres telefon og finde Det Grønlandske Hus' profil. En i gruppen skal åbne skolekortet og en fra gruppen skal åbne opgaverne. Derudover skal hver gruppe minimum have én elev, som har ansvar for opgavematerialerne, og én, der står for dokumentering af turen. Alle skal oplade deres telefoner inden turen.

Individuelle (parvise) ansvarsområder i gruppen:

- Rute-mester: vælger ruten og har overblik over de koordinater, gruppen skal finde frem til på turen.
- Opgavemester: læser opgaverne fra appen og har overblik over om gruppen har gennemført alle opgavens punkter.
- Materiale-mester: holder styr på materialerne og koordinerer materialebrug under hver opgaveløsning.
- Dokumenteringsmester: har ansvaret for at gruppens tur og opgaveløsning dokumenteres undervejs. Her kan der bruges notesblok og/eller telefonkamera.

Opgaver

Lærerens to do inden turen

- Vælg de steder, som eleverne skal ud at finde på forhånd. Overvej hvilke mosaik-steder, der er egnet til opgaveløsning. Hvis ikke, kan du forslå eleverne at finde et område i nærheden af mosaikken, hvor de kan gennemføre opgaven eller forslå, at de kan gennemføre den i skolegården eller klasselokalet efter turen.
- Saml de materialer, de skal bruge til turen.
- Hvis de skal arbejde videre med temaet efter turen, er det særligt vigtigt at grupperne dokumenterer de mosaikker, de finder, og de opgaver I løser, og det de opdager eller undrer sig over undervejs (for eksempel ved fotografering).

Opgave A: Hvad har Landic på hjerte?

Begreber: Jetpack, Hermes-sko

Indhold: Denne opgave er til at lære Landic lidt bedre at kende, så eleverne forstår hans udgangspunkt, inden de skal i gang med de øvrige opgaver.

Aktivitet: Eleverne skal reflektere over baggrunden for de grønlandske mosaikker. Læs tekst og diskutere Landics udgangspunkt.

Refleksion: Efter turen kan klassen opsummere gruppernes diskussioner og vurdere i fællesskab, hvilke kernepunkter I ønsker at tage med videre. Hvis eleverne ikke kom på det selv under turen, snak med dem om vigtigheden af at vide noget om Grønland i Danmark.

Opgave B: Street art

Materialer: Kridt samt print af brillekort og citater fra institutioner.

Begreber: Street art.

Indhold: I denne opgave lærer eleverne om streetart og dens æstetiske værdi.

Aktivitet: Eleverne skal debattere fordele og ulemper ved street art. De bliver hjulpet af brillekortet, der tegner de modsatte standpunkter. Brillekortene sætter feltet op som sort hvidt, men den diskussion, de skal gennemføre, har til formål at vise dem, at det ikke er så sort hvidt, når man sætter sig ind i kompleksiteten af området.

Refleksion: Eleverne får reflekteret over nuancerne indenfor street art og får diskuteret grænser for rigtigt og forkert. Hvis I ønsker at undersøge flere street art kunstnere efter besøget, kan I undersøge Cheeky (Sacha Malinsky), Space Invader eller Banksy.

Opgave C: Grønlændere

Materialer: Link til quiz: [Test din viden \(og fordomme\) om Grønland - Fyrebox](#)

Begreber: Arktis, fordomme og Rigsfællesskabet.

Indhold: Eleverne lærer om fakta og fordomme om Grønland og grønlandere.

Aktivitet: Grupperne skal gennemføre en quiz om fakta og fordomme om Grønland og grønlandere, for at blive klogere på hvad de ved, og hvad de måske går og tror. Eleverne skal tænke over, hvad de ved, og hvad de måske bare tror om Grønland og grønlandere.

Refleksion: Efter turen kunne det være godt at snakke med eleverne om fordomme og stereotyper, og hvordan det kan ske, og hvordan man via viden og nysgerrighed kan blive klogere og mere inkluderende. Vis evt. Foreningen Grønlandske Børns film om [Forforståelse, Nysgerrighed og Fordomme](#) (5 minutter) om fordomme og [Landic I-film](#) fra 2017 (filmens indhold bruges også i opgave 6).

Opgave D: Mosaikøvelse

Materialer: print af de første skitser, ternet papir og blyanter.

Begreber: motiv.

Indhold: Eleven skal afprøve Landics skitseøvelse. Eleven kan kigge på omgivelserne eller tænke på et motiv, der kan også udstedes et tema eller afgrænsning for hele klassen inden turen.

Aktivitet: Eleven skal udvikle sin egen mosaik. Eleven skal prøve at pixelere et motiv og skalere det.

Refleksion: Eleverne skal tænke over, hvad de vil sige med deres motiv og deres målgruppe?

Arbejd videre efter turen: Afslut evt. dette projekt med at lave mosaikker selv? Eksperimentere med formerne og skabe noget nyt? (Mosaikkerne kan for eksempel laves som perleplader). Og lav evt. en hemmelig udstilling på skolen? I hænger den op uden at give besked til de øvrige klasser/årgange og uden

forklaring. Og kig efter reaktionerne i tiden efter ophængningen. Lav en plenumsnak i klassen, når der er gået noget tid, for at samle op på det, I har oplevet.

Opgave E: Kolonialisme

Materialer: Billede af Hans Egedes statue.

Begreber: kolonialisme

Indhold: Eleverne skal blive klogere på begrebet kolonialisme, i relationen mellem Danmark og Grønland.

Aktivitet: Eleverne skal diskutere kolonialismens betydning i dag.

Refleksion: Eleverne skal se på hvordan kolonialisme stadig kan have betydning. Eleverne skal kigge på Grønland og Danmarks koloniale historier. Eleverne skal ud fra den overmalede Hans Egede statue, se på kolonialisme ud fra en grønlandsk synsvinkel og prøve at inkorporere den i deres refleksion over landenes fælles historie.

Opgave F: Det tredje sted

Materialer: enten 22 sorte og 30 hvide kvadreret karton eller print af en mosaik. (Hvis eleverne bygger en mosaik med kvadrater, får de et samarbejdselement ind i opgaven, men hvis tid eller vejr ikke er til det, tag et print af mosaikken med), print med de tre hjælpeord mod fordomme. Print med fordomssætninger.

Anbefaling til læreren: se Foreningen Grønlandske Børns film [Forforståelse, Nysgerrighed og Fordomme](#) (5 minutter) om fordomme og [Landic I-film](#) fra 2017.

Begreber: fordomme, åbenhed, ydmyghed.

Indhold: Eleverne introduceres til begrebet "det tredje sted" fra den postkoloniale teori. Det indebærer, at man lærer at se en anden fra et tredje sted. Det tredje sted i filmen *Landic I* kan ses som en opfordring til at finde et fælles ståsted og se ud over hinandens forskelle.

Inden turen kunne I i klassen se Foreningen grønlandske børns film om Forforståelse, Nysgerrighed og Fordomme og tage en snak om, at hvis man tror, man ved hvem den anden er uden at have spurgt, er man kommet til at dømme en anden på forhånd. Dette er en fordom. *Hvordan kan man så undgå fordomme¹?* Det kan være, det ikke er så alvorligt, som det lyder, men man kan ikke vide det, medmindre man har spurgt den anden. Spørg, lyt og tør anerkende, når man er kommet til at lave en fejl, for eksempel troet noget som ikke passede eller blevet klogere efter at lytte til en anden eller turde sige fra på en respektfuld måde, når man oplever fordomme.

[Til det skal man være modig, åben² og ydmyg.³](#)

Aktivitet: Eleverne skal konstruere det tredje sted og stå i rundkreds omkring. Eleverne skal diskutere, hvordan man kan mødes uden at se modsætningen ved den anden.

Hjælpeord mod fordomme: Eleverne skal snakke om at man kan være mere end en ting ad gangen og at forskellige ting behøver ikke at være modsætninger (minus binær). Man kan for eksempel både føle sig grønlandsk og dansk på samme tid (hybrid).

¹ Fordomme: Dømme på forhånd

² Åben: At være åben over for for at høre noget andet, end man forventede. Være nysgerrig på det.

³ Ydmyghed: Når man erkender, at man har begrænsninger, og erkender andres værd.

De skal derefter læse et par fordomssætninger og snakke igen om at mødes et tredje sted om at undgå at dømme på forhånd, og hvordan man kan blive klogere på hinanden på en inkluderende måde.

Refleksion: Opgaven får eleverne til at tænke over, hvordan man møder andre, hvad man kan gøre anderledes ved at bruge åbenhed, ydmyghed og mod, fremfor forestillinger og at dømme en anden på forhånd.

For hjælp og yderligere information kontakt:

Skoletjenestens ansvarlig Halla Guðný Erlendsdóttir - hge@sumut.dk

God tur!